

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

DE || LIBERTATE || CHRISTIANA ||

Lensaeus, Johannes

Antverpiae, 1590

Capvt IX. Refellitur aduersariorum euasio , confitentium posse quidem peccare semel liberatos , at non excidere à sua iustitia, ses fide iustificante, ea[ue] in parte securos esse debere.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-46059](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-46059)

baptisma loquitur, & aduocatum pro delictis eorum, Dominum pollicetur. Nec dicit, Si quid peccaueritis, aduocatum habetis apud Patrem Christum, ne eos diceret non plena fide baptisma consecutos: sed, aduocatum habemus Iesum Christum, & ipse est propitiatio pro peccatis nostris: & non solum pro Ioannis illorumque peccatis, sed etiam pro totius mundi. in toto autem mundo & Apostoli sunt, omnesque credentes. Ex quibus liquidò cōprobat, post baptisma in aqua & Spiritu susceptum, vbi prima libertas datur, posse peccari. Frustra enim tales habemus aduocatū Iesum Christum, si suscepto semel iustitiæ munere, peccari non potest. Nunquid autem non iustus Dauid fuerat ante adulteriū & cædem Uriæ Hethæi? Cur enim post hoc peccatum diceret, Redde mihi lætitiā salutari tui; nisi quod eam prius quidem habuerat, sed perdidit delinquendo? Quid eius filius Salomon? non prius iustus, quia post scortando impius? nec prius Sapiens, quia per mulieres postea ad idola etiam colenda infatuatus?

CAPVT IX.

Refellitur aduersariorum euasio, confitentium posse quidem peccare semel liberatos, at non excidere à sua iustitia, seu fide iustificante, eaq; in parte securos esse debere.

EX quo intelligitur, non modò in peccata posse cadere iustos, quod isti non negant; vsque adeo peccata ab hominibus iustis non remouentes, vt eos dicant in singulis operibus bonis peccare mortaliter: verum etiam excidere posse à iustitia: hoc est, vt interpretantur, à fide ea quæ iustificet, veraque pietate. Neque enim talem, arbitror, fidem, quæ præsentem habeat lætitiā cum iustitia, cum idolorum cultu: hoc est, pietatem cum tanta impietate, dicturi sunt in Salomone potuisse consistere. Amisit ergo Salomon fidem illam, sine qua prius

prius tam singulariter sapiens esse, & tam gratas offer-
 re Deo preces non poterat. Quæro etiam, cum adulte-
 rio Davidis, vtrum eiusmodi fides consistebat? Eru-
 bescent credo id dicere, cum adulterijs & homicidijs,
 hoc est, cum graui iniquitate & iniustitia, posse simul
 habitare iustitiam. quamuis & hoc impossibile esse de-
 monstret Apostolus, cum ait: Quæ enim pars iustitiæ
 cum iniquitate? quæ communicatio Christo cum be-
 lial? quæ societas luci cum tenebris? Amisit ergo Da-
 uid iustitiam fidei, iniustus factus è iusto; & ex inno-
 cente ac pio, turpiter crudeliterque sceleratus. Verùm
 illa, inquit, ante Christum, & ante baptisma conti-
 gerunt: neque noui Testamenti exempla sunt, sed ve-
 teris. At nihil hoc eos adiuuat, cum nec ante Christum
 alia potuerit esse quàm Christi iustitia, nec alia tum fi-
 des quàm nunc iustificans. Habentes enim eundem
 modò nos Spiritum fidei, quem illi habebant, quem-
 admodum ex Psalmo Paulus docet, credimus propter
 quod & loquimur. Si ergo illi ab ea iustitia exciderunt,
 quam Christi gratia donauerat, quam fides eadem in
 Christum pepererat: non est profectò, cur non & mo-
 dò à iustitia similiter decidere queamus, quæ ex eiu-
 dem promissionis apprehensione concipitur, eiusdemq.
 Spiritus directione à perseuerantibus retinerur. Quan-
 quam & de illuminatis seu baptizatis ipsis quid Pau-
 lus senserit, non obscurum in illis verbis relictum sit,
 quibus ait ad Hebræos: Impossibile esse eos qui semel
 sunt illuminati, gustauerunt etiam donum caeleste, &
 participes facti sunt Spiritus sancti, gustauerunt nihilo-
 minus bonum Dei verbum, virtutesque seculi ventu-
 ri, & prolapsi sunt, rursus renouari ad pœnitentiam;
 rursum crucifigentes sibi metipsis Filium Dei, & osten-
 tui habentes. Neque enim alios intelligere possunt il-
 luminatos, quàm fideles; quoniã lumen hîc nostrum,
 fides est: nec dicere audebunt, in aqua duntaxat esse
 bapti-

2. Corinth. 6.

Cap. 6.

Gal. in c. 6. ad
Hebr.

baptizatos, qui participes facti sunt Spiritus sancti, & gustarunt seculi futuri virtutes. Quo significat (vbi ipsemet Calvinus interpretatur) eos fide quasi admitti in regnum caeleste, & è mundo abductos erigi in caelum, & horum tamè de numero quosdam ita prolabi significat, vt eos neget renouari iterum posse ad poenitentiam. Quemadmodum & capite decimo eiusdem Epistolae dicit: Voluntariè peccantibus nobis post acceptam notitiam veritatis, iam non relinquitur pro peccatis hostia: terribilis autem quaedam expectatio iudicij, & ignis æmulatio, quæ consumptura est aduersarios. de his autem se loqui prius demonstrat, qui collectionem deserunt Christianam per schismata, & spei confessionem indeclinabilem non retinent, in hæreses & apostasias abducti. propter quos etiam est in priore ad Timotheum, quosdam in nouissimis temporibus discessuros à fide, attendentes spiritibus erroris, & doctrinis dæmoniorum. vbi cum effugere conantur, adhibita fidei distinctione ea, qua aliam historiarum fidem, aliam iustificantem esse dicant; vt à fide quidem historiarum significetur quidam esse discessuri per errores, non autem à fide iustificante, quoniam amitti semel habita iustitia non possit: quid aliud quam vano labore se torquent, vt retia effugiât saluberrimæ veritatis? Quasi scilicet non tam possit esse à fide iustificante, sicut eam intelligunt, discessio per diffidentiam in promissione, quam ab historiarum fide per infidelitatis errores. Sed de illa fidei distinctione, huic hæresi admodum familiari, nõ est huius loci neque instituti disserere. Cyprianum certè si audiant, fatebuntur quod ipse ex professo docet, libro ad Quirinum tertio, baptizatum quoque gratiam perdere quam consecutus sit, nisi innocẽciam seruet: idque ex illis docet Scripturæ locis, quia dicitur Ioannis quinto: Ecce sanus factus es; iam noli peccare, ne quid tibi deterius contingat. Item in Epistola Pauli

Cap. 4.

Pauli ad Corinthios: Nescitis quia templum Dei estis, & spiritus Dei habitat in vobis? si quis templum Dei violauerit, disperdet illum Deus. & secundo Paral. 15. Dominus vobiscum est, dum estis vos cum ipso. Si dereliqueritis eum, derelinquet vos. Quibus aliisque similibus scripturæ locis humana conuenitur infirmitas, suæque mobilitatis admonita, salubrē cadēdi metum, qui cautionem ac vigilantiam ingeneret, suscipere cogitur. Nec ideo infidelis inducitur in Ecclesiam dubitatio, quòd metuenda ruina doceatur. Tametsi non desunt qui cū sua propter scelera de Ecclesiæ recesserint, videri tamē velint iusta de causa recessisse, quòd infidelem, vt aiunt, Ecclesiam reliquerint: quæ pulsa conscientiarum iucunda securitate, tristem molestamque dubitationem introducat. Qua quidem in parte bis omnino falluntur. Primū, quòd non attendant cum opinione quoque ipsa coniunctum esse metum. Habet enim opinio persuasionem, quemadmodum ea definiri solet, cum formidine de opposito. Dubitatio verò ab opinione scientiaque distincta, neque cum hac exploratam habet cognitionem, neque cum illa persuasionem inclinationēque assensus in partem alteram; sed inter vtramque fluctuans, neutram apprehendit. Vnde perspicitur non esse consequens, vt, quia remouetur fidei certitudo atque securitas, metusque ad vigilantiam retinēdam indicitur, idcirco dubitandum esse doceatur. Deinde cur infidelis est incertitudo, quæ de verbo Dei nullo sit? Quanquam enim scriptum est; Qui crediderit & baptizatus fuerit, saluus erit: nullo tamen Dei verbo vnicuique dicitur quòd rectè credat, hoc est, fide ea quæ per dilectionem operatur. Nullo etiam Dei verbo cuique dicitur, quòd in ea fide quam semel rectam acceperit, in finem vsque sit perseveraturus: cū clarum sit aliam scripturam hanc perseverantiam requirere. Quocirca qui se nega-

uerit

uerit de fidei suæ rectitudine, dilectionis quæ sinceritate, aut sua in hisce rebus futura perseuerantia fide securum esse, ideo quæ metuere, ne aliter quam speret eueniat, omnino ille quidem ab infidelitatis periculo alienus esse videri debet. propterea quod non modò nullum Dei verbum talem cuiquam securitatem faciat, qua de præsentis in gratiæ statu, aut futura in eo stabilitate habeat exploratum, sed disturbet potiùs condemnentque præsumptionem eiusmodi: qua nulla hodie caret hæresis, quantumuis ab aliis etiam hæresibus reprobatâ. Ideo quæ homo fidelis generales scripturæ diuinæ sententiâs quæ de iustitiâ & salute sunt adimplenda, sic recipit certa fide, vt tamen eas quæ sub illis circa

*Maiore fidei
posita, si maior
fidei nō sit, con-
clusio fidei esse
non poterit, vt
in hoc argumē-
to: Qui perse-
uerauerit, sal-
uus erit. ego
perseuerabo,
ergo.*

1. Cor. 10.

Hieron. 8.

Ephes. 5.

vnnumquemque fiant subsumptiones, ad fidem pertinere non putet, sed in ijs potiùs suum periculum recognoscat. Quam quidem Christianæ doctrinæ partem D. Chrystostomus tãti fecit, vt sæpius etiam commendandam inculcandam quæ iudicaret, quemadmodum videre id licet homilia 68. in Matthæum. Sæpius, inquit, illud mihi dicendum esse video, nec illi qui vixit, in scena desperandum esse: nec huic qui versatur in Ecclesia, omnino confidendum. Ad hunc enim ait: Qui se existimat stare, videat ne cadat. ad illum verò: Nunquid qui cadit, non resurget? Et rursus ad probos: Vigilate, ait, ad illos autem: Surge qui dormis, & suscita te à mortuis. Nam alijs quidem conseruanda sunt quæ acq̄sierūt: alijs autem necesse est, vt commutati id fiant quod non sunt. Nam vt alteris conseruare sanitatem opus est: sic alteris, ab ægroratiōe seipos liberare. Multi quippe à morbo diligentiam conualuerunt: & multi ex sanitate in morbum negligentiam inciderunt. Ideo ad illos quidem dicit: Ecce sanus factus es, noli amplius peccare, vt non deterius tibi aliquid fiat. ad hos autem: Vis sanus fieri? tolle lectum tuum. Haec tenus Chrystostomus. Inuictus etiam est in hanc

Noua.

Nouatianorum arrogantiam D. Ambrosius, quòd se
 iustificatos semel, egere in posterum pœnitentiæ reme-
 dio non putarent: Vos, inquit, quis ferat, qui putatis
 vobis opus non esse mundari per pœnitentiam, quia
 mundatos dicitis vos esse per gratiam; quasi iam pec-
 care vobis impossibile sit? Hoc ille cap. 8. libri primi
 de Pœnitentia. Vnde perspicitur, quos habeant nostri
 sectarij patronos, vt confidentiùs tollant è medio se-
 cundam illam pœnitentiæ tabulam post naufragium.
 Nec enim illa est opus, si verè cum Nouatianis præ-
 dicant, eos qui semel sunt iustificati & regenerati per
 gratiam, vlteriùs in exitiale crimen labi non posse: fru-
 straque sunt à Christo datæ clauis, quibus ligata sol-
 uerentur, si liberatus semel per baptismum, illaqueari
 nequit amplius vinculis peccatorum. Vnù his addam
 Prosperi Aquitani & elegantem & doctum locum, ex
 quo doctrina Catholica superioribus verbis tradita &
 explicata à nobis, non mediocriter illustretur. Deus, Lib. 2. de ve-
cas gent. c. 28.
 inquit, ad obediendum sibi, ipsum velle sic donat, vt
 etiam à perseueraturis, illam mutabilitatem quæ po-
 test nolle, non auferat. Alioqui nemo vnquã fidelium
 recessisset à fide: neminem concupiscentia vinceret:
 neminem tristitia elideret, neminem iracundia debel-
 laret, nullius charitas refrigesceret, nullius patientia
 frangeretur, & collatam sibi gratiam nemo negligeret.
 Sed quia hæc possunt fieri, & in cõsensum talium ten-
 tationum facilis nimium procliuisque descensio est,
 nunquam debet in auribus fidelium vox illa Domini
 non sonare, qua Apostolis dicitur: Vigilate, & orate, ne
 intretis in tentationem. Vbi si de vigilando tantùm,
 non etiam de orãdo discipulos admoneret, solas liberi
 arbitrij vires videretur hortatus. Sed cum addidit: Et
 orate, satis docuit superni futurũ muneris, vt eos etiam
 vigilantes, tentationis procella non vinceret. Tale est
 & illud quod ait: Ecce Satanas expostulauit, vt vos
 cerneret

Lucæ 22.

cerneret velut triticum. Ego autem rogavi pro te, ne deficiat fides tua: & tu tandem conuersus, confirma fratres tuos, & roga ne intretis in tentationem. Si ergo defectura erat fides tanti Apostoli, nisi pro eo Christus oraret: inerat ei proculdubio mutabilitas, quæ posset in tentationem nutare: & non ita iam perseuerantia fuerat virtute solidatus, vt nullis periculis esset obnoxius. siquidem tam grauis eum perturbatio etiam post ista concusserit, vt in Caiphæ domo, vnus ancillæ interrogatione pauefactus, vsque ad trinam negationem Christi, cui moriturum se sponderat, constantia deficiente perductus sit. Qui ergo tunc cõturbatum cor Apostoli, non humanis, sed diuinis conuenit oculis, & ad lōgos pœnitudinis fletus potenti incitauit aspectu, potuit hanc firmitatem animi præcipuo cõferre discipulo; vt sicut ipsum Dominum nihil ab explendæ passionis proposito deterrebat, ita nec beatum Petrum vlla tunc formido superaret. Sed hæc stabilitas illius tantummodo propria fuit, qui solus verè potenterque dicebat, Potestatem habeo ponere animam meam, & potestatem habeo iterum sumere eam. In ceteris verò hominibus, donec caro cõcupiscit aduersus spiritum, & spiritus aduersus carnem; & donec spiritus quidem promptus est, caro autè infirma; incommutabilis animi fortitudo non potest reperiri. quoniam non huius, sed alterius vitæ est, verè perfecta & secura felicitas. In præsentis autem agonis incerto, vbi tota vita tentatio est, & ab insidiante superbia nec ipsa est tuta victoria, mutabilitatis periculo non caretur. Et licet innumeris suis sanctis donet virtutē perseuerandi vsque in finem diuina protectio, à nullis tamen aufert quod ipsis repugnat ex ipsis, vt in omnibus studiis eorum arque conatibus, semper inter se velle & nolle decertēt. Quam compugnatiā idem beatissimus Petrus, etiam in ipsa palmarum omnium consummatione, perpeffus est.

Siqui-

Siquidem hoc ipse Dominus protestetur, & dicat: Amen, amen dico tibi, quando iuuenis eras, præcingebas te, & ambulabas vbi volebas: cùm autē senueris, extendes manus tuas, & alius te præcinget, & ducet quò tu non vis. hoc autem dixit, significans qua morte clarificaturus esset Deum. Quis ergo ambigat, quis ergo ignoret, hanc fortissimã petram, quæ ab illa principali petra communionem & virtutis sumpfit & nominis, hoc desiderium semper habuisse, vt ei moriēdi pro Christo constãtia donaretur? verumtamen ita ineuitabilis erat obluclatio trepidationis, vt vir martyrij auidissimus, adepturus quidem denunciaretur victoriam passionis, sed non sine tentatione formidinis. Meritò igitur, inquit, non solùm ab incipientibus, verùm etiam à prouectissimis sanctis, vniformiter Domino supplicatur, & dicitur: Ne nos inducas in tentationem, sed libera nos à malo. vniuersis enim qui in fide & dilectione permanent, ab ipso donatur ne in tentatione superentur; vt qui gloriatur, in Domino gloriatur. Hanc luculētissimam solidissimamque diuī Prosperī doctrinam, quæ inter huius vitæ tentationes varias, nec à prouectissimis quidem sanctis remouet cadendi periculum, si Calvinus tenuisset, non scriberet tam inconsideratè ac temere electos esse extra exitialis lapsus periculum, eosque solos Patrem spiritu regenerationis dignari: in ijs verò qui cadunt, nunquam veram penitus inhæsisse fidem atque pietatem: sed fallacem duntaxat fidei simulationem, qua cùm alijs, tum sibi metipsis imponerent. Namque illud Euangelij verbum, de his qui ad tempus credunt, & in tempore tentationis recedunt, cùm aduersari suæ opinionis perspiceret, non argumentum diluere (quoniam id non poterat) sed istiusmodi commentario conatus est eludere: Ad tempus quidam credere dicuntur, ait, in quibus verbi semen antequam fructificet præfocatur,

Y tur,

tur, aut etiam nullis dum actis radicibus, mox arcescit
 ac deprimitur. Tales enim non dubitamus quodam
 verbi gustu affectos, ipsum auidè arripere, & diuinam
 eius virtutem persentiscere, vt fallaci fidei simulatione
 non hominum oculis modò imponant, sed suis ipso-
 rum animis. Ipsissimam enim pietatem esse sibi per-
 suadent illam quam Dei verbo deserunt reuerentiam,
 quia nullam esse impietatem reputant, nisi manife-
 stam & confessum eius probrum vel contemptum.
 Qualiscunque illa est assensio, ad cor ipsum vsque
 minimè penetrat, vt illic defixa resideat: & quam-
 uis radices egisse interdum videatur, viuæ tamen illa
 non sunt. Tot vanitatis recessibus, tot mendacij late-
 bris secatet cor humanum, tam fraudulenta hypocrisis
 obiectum est, vt seipsum sæpe fallat. Sic ille quidem,
 cum tamen Euangelium non dicat esse quosdam qui
 ad tempus alijs, vel sibi credere videantur; sed qui ad
 tempus credant, & in tempore tribulationis recedant
 ab ea fide quam animis conceperant. Quia reuera per
 Dei gratiam, quodam affecti gustu verbi sibi proposi-
 ti, ipsum auidè arripuerant, nec fallaci fidei simula-
 tione, sed vera assensione admiserant in animos. Et ideo
 non vltro etiam deserunt quod acceperant, sed rece-
 dunt, inquit, in tempore tribulationis: quæ alacres etiam
 animos, vereque rectos ac sinceros, sed nõdum tamen
 satis fixa radice stabiles, perturbat ac fatigat. Aliter
 proinde D. Augustinus Epistola 59. Non sunt, inquit,
 in ista vocatione quæ secundum propositum est, ij qui in
 fide quæ per dilectionem operatur, etiam si aliquantum
 ambulant, non perseverant vsque in finem. Et vti que
 potuerunt rapi, ne malitia mutaret intellectum, si ad
 illam prædestinationem & vocationem quæ secundum
 propositum est, pertinerent. Ac ne quisquam præsum-
 ptor ita de occultis iudicet alienis, vt dicat: Ideo non
 rapti sunt ex hac vita priusquàm essent fidei desertores,
 quia

Lucæ 8.

quia in eadem vita non fideliter ambulabant, & hoc in eorum cordibus nouerat Dominus, quamuis hominibus aliter appareret: quid dicant de paruulis, qui plerique in illa ætate, Christianæ gratiæ sacramento finuntur crescere, & nonnulli apostatæ fiunt? Sic diuus Augustinus, istorum etiã notans temerarias præsumptiones, qui de occultis sic iudicant alienis, vt negent veram fuisse fidem, veramque pietatem eorum quos postea viderint manifesto lapsu defecisse. Tanquam si Petrum dicant nunquam veraciter Christum amasse, aut nunquam vera fide illud dixisse: Tu es Christus Filius Dei viui, quia postea negando ceciderit. Dissertit aduersus hunc errorem & diuus Bernardus Epistola quadragesima secunda ad Henricum Episcopum Senonensem: quem ad locum, vitandæ prolixitatis gratia, lectorem remittendum putauimus.

CAPVT X.

Explicantur scripturæ diuinae quidam loci, qui supra dictis aduersari posse videantur.

Cum igitur certissimum sit, in hac tanta nature fragilitate, perceptam semel quamuis magnam iustitiam & gratiæ libertatem amitti posse peccando: quæras modò quid sibi velit quod beatus Ioannes ait, eum qui natus sit ex Deo, non modò non peccare, sed ne peccare quidem posse. Et Augustini quidem Commentarius eiusmodi est, vt de omni peccato locus intelligatur: dicaturque non posse peccare is qui natus est ex Deo, ne venialiter quidem, qua parte sit ex Deo natus, & quia charitas, secundum quam natus ex Deo est, non agit perperam, nec cogitat malum. Cum enim peccat homo; nõ secundum charitatem, sed secundum cupiditatem peccat. At diuus Hieronymus peccatum intelligit mortale, quale à filijs diaboli sæpe committitur: à filijs verò Dei committi non potest, quamdiu esse

1. Ioannis 3.

Lib. de gratia Christi, c. 28.